

תרבות יהודית

Joods Leven in Europa buiten de grote steden

"Tegen de traagheid van het hart" – Een helpster van de ontrechte Joden in Ahlen

"Deze grote, imposante vrouw was het gepersonifieerde verzet tegen de nazi's, haar wapen menselijkheid. Zij hield in ons het geloof aan betere tijden staande.

Therese Münsterteicher (1897–1967)

Met verbluffende vanzelfsprekendheid voorzag deze boerendochter uit Kaunitz ons met hetgeen, wat haar tuin en kleine veestal opleverden. Ze was met mijn zus Rosa bevriend en het kon haar geen zier schelen of haar bezoeken aan ons haar in moeilijkheden met de Gestapo konden brengen. Onder de ogen van de burens, die bijna allemaal verstokte nazi's waren, zette zij demonstratief haar aftandse fiets voor onze deur en sleepte de tassen en netten met eten voor onze hongerige kindermonden in ons onder toezicht staande joodse huis.

Voor deze mensen, mensen zoals tante Treschen, plant men in Israël bomen, in de Laan der Rechtvaardigen; tante Treschen verdient een heel bos."

(Imo Moszkowicz, "Der grauende Morgen", Regensburg 1996, S. 82 f.)

Vriendin van de familie Moszkowicz

De in 1897 in Oost-Westfalen geboren en getogen Theresia Nolte kwam in 1914 naar haar zus in Ahlen, die daar getrouwd was. Ze werkte tot haar huwelijk in 1921 in verschillende werkplaatsen en kleine fabrieken. Haar man Johann Münsterteicher werkte als houwer in de Ahlener mijn; het huwelijk was kinderloos. Therese Münsterteicher werkte in een emaillefabriek en raakte daar bevriend met haar collega, Imo Moszkowicz' oudste zus Rosa en haar familie.

Therese Münsterteicher, Rosa Moszkowicz en een andere vriendin (van rechts naar links – ongeveer 1936).

Het straatnaambord voor de "Therese-Münsterteicher-Platz" in Ahlen wordt op 3 maart 1996 door prof. Imo Moszkowicz en de toenmalige burgemeester van Ahlen aangebracht.

Alle fotos: H. Offele-Aden 2002

Sinds 1996 worden de moedige vrouw en haar menselijkheid – vooral op initiatief van Imo Moszkowicz – in Ahlen herdacht, doordat een plein naar Therese Münsterteicher genoemd werd en scholieren hun engagement voor de joodse begraafplaats van Ahlen in bewuste navolging voortzetten.